

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2020/742
KARAR NO : 2021/18
KARAR TR : 25/01/2021

ÖZET: Davacının hisseli maliki oldu u ta ınmazın imar planında "Enerji nakil hattı koruma bandı, dere koruma ku a 1, kontrollü karayolu, yapı yasaklı koruma ku a 1" olarak ayrıldı ı ve idarenin mevzuattan kaynaklanan görevlerini yasal sürede yerine getirmeyerek mülkiyetten yararlanma hakkını belirsizli e bıraktı ından bahisle ve tazminat istemiyle açılan davanın DAR YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : S. . Taahhüt Ticaret Anonim irketi
Vekilleri : Av. M.A. Av. U.A.
Davalı : SK Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. M.B.
Davalı : Tuzla Belediye Ba kanlı ı
Vekilleri : Av. F. . Av. Z.Y. Av. F. Ö.
Av. G. G.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Müvekkilinin % 26,3 payının maliki oldu u stanbul li, Tuzla lçesi Tepeören Mahallesi, 6 pafta, 2188 parsel sayılı ta ınmazın Tuzla Belediye Ba kanlı ının 19/03/2013 onay tarihli 1/1000 ölçekli Uygulama mar Planında "Enerji nakil hattı koruma bandı, dere koruma ku a 1 ve yol" içinde, 12/03/2014 onay tarihli 1/1000 ölçekli Uygulama mar Planında "Enerji nakil hattı koruma bandı, dere koruma ku a 1, kontrollü karayolu, yapı yasaklı koruma ku a 1" olarak planlandı ını, ta ınmaza fiilen el atılmadı ını ileri sürerek, ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ından bahisle ta ınmazın de erine kar ılıklı imdilik 15.000 TL'nin yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle davalılara kar ı adli yargı yerinde dava açmı ır.

2. Davalı Tuzla Belediye Ba kanlı ı vekili süresi içinde verdi i cevap dilekçesinde; uyu mazlı ın çözüm ve görüşünde idari yargının görevli oldu u görü üyle davanın görev yönünden reddi gerekti ini savunmu ır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. stanbul (Anadolu) 15. Asliye Hukuk Mahkemesi E.2020/138 sayılı dosyada 10/11/2020 tarihli duru mada "... HMK. 114 maddesindeki dava artlarının mevcut oldu u kanaatiyle (ke if, müzekkere yazılması, tarafların delillerini ibraz etmeleri vs) ara kararları ile itirazının zımnen reddine" karar vermi ır.

4. Davalı Belediye vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyu mazlı 1 çıkarılması istemiyle ba vuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danı tay Ba savcılı na gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı 1 Çıkarılmasına İli kin Danı tay Ba savcılı 1 Talebi

5. Danı tay Ba savcısı, imar planı uygulamasından kaynaklanan uyu mazlıklarda idari yargı yerinin görevli oldu u görü üyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyu mazlı 1 çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir. Olumlu görev uyu mazlı 1 çıkarılmasına İli kin talebin ilgili kısmı u ekildedir:

"...Uygulama ve ö retide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmı oldukları i lemler, "idari i lem"; herhangi bir i lem ya da karara dayanmaksızın gerçekte tirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

Bu tanıma göre, idarelerin 3194 sayılı mar Kanunu'nun 8'inci maddesi uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları ile 2981 sayılı Yasanın 13'üncü maddesinin (c) bendi uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri genel ve düzenleyici ıslah imar planları ve bu planlara dayanılarak tesis edilen parsellasyon, kamula tırma, ruhsat gibi bireysel i lemler, "idari i lem"; bu imar planı uyarınca yapmak zorunda oldukları program ve uygulamaları bunun için gerekli zamanda gerçekte tirmemeleri; yani, bu konudaki hareketsizlikleri de, idari eylem niteli i ta imaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; uyu mazlık konusu ta ınmazın bulunduğu bölgenin 23.01.2011 tarihli SK Genel Müdürlü ü, çme Suyu Havzaları Yönetmeli i'nde belirtilen Ömerli Barajı Havzası'nda uzun mesafeli koruma alanında (2000m-Havza sınırı) kaldı ı, ayrıca 19.12.2018 tarihli Sabiha Gökçen Havalimanı Mania Planı sınırlarında kaldı ı, 12.07.2012 onay tarihli Ömerli Havzası Tuzla İçesi Fırat mahallesi Nazım mar Planı ve 27.03.2014 onay tarihli Kuzey Marmara Otoyolu stanbul İli, Tuzla İçesi Akfırat-Tepeören Geçi i Nazım mar Planı de i ikli inde uyu mazlık konusu ta ınmazın kısmen 40 ki/ha yo unluklu konut alanı, kısmen yol alanı, kısmen park alanı, kısmen karayolları yol kenar koruma ku a ı alanı, kısmen eri me kontrollü yol alanı, kısmen enerji nakil hattı ve koruma ku a ı alanı, kısmen su kanalları koruma ku a ında kaldı ı, olumlu görev uyu mazlı 1 çıkaran davalı Tuzla belediye Ba kanlı ı tarafından herhangi bir fiili el atma durumunun olmadığı anlaşılmaktadır.

11.06.2013 günlü, 28674 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan 6487 sayılı Kanun'un 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinde de i iklik yapan 21 'inci maddesinde yer alan "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmi kurumlara ayrılmak suretiyle veya ilgili kanunların uygulanmasıyla tasarrufu kısıtlanan ta ınmazlar hakkında, 03.05.1985 tarihli ve 3194 sayılı mar Kanununda öngörülen idari ba vuru ve i lemler tamamlandıktan sonra idari yargıda dava açılabilir." hükmü 07.09.2016 günlü, 29824 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlü e giren 6745 sayılı Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde De i iklik Yapılmasına Dair Kanununun 34. maddesiyle kaldırılmı , aynı kanununun 33. maddesi ile 2942 sayılı Kamula tırma Kanununa eklenen Ek 1. maddede, "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak ekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan ta ınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlü e girmesinden itibaren be yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılır ve bütçe imkânları dâhilinde bu ta ınmazlar ilgili idarelerce kamula tırılır veya her hâlde mülkiyet hakkını kullanmasına engel te kil edecek kısıtlılı ı kaldırılacak ekilde imar planı de i ikli i yapılır/yaptırılır. Bu süre içerisinde belirtilen i lemlerin yapılmaması hâlinde ta ınmazların malikleri tarafından, bu Kanunun geçici 6 nci

maddesindeki uzla ma sürecini ve 3194 sayılı mar Kanununda öngörülen idari ba vuru ve i lemleri tamamlandıktan sonra ta inmazın kamula tırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir." hükmü getirilmi tir.

2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'nun, 24.5.2013 günlü. 6487 sayılı Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede De i iklik Yapılması Hakkında Kanun'un 21. maddesiyle de i tirilen geçici 6. maddesinin yedinci, onbirinci ve onüçüncü fıkralarının iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine yapılan itiraz ba vurusunda; Anayasa Mahkemesi 25.9.2013 tarih ve E: 2013/93, K: 2013/101 sayılı kararında "... Davacının mülkü üzerinde tasarruf etme hakkının kısıtlanması, idarenin bir eyleminden de il, idari bir i lem niteli inde oldu u tartı masız olan imar planından kaynaklanmaktadır. Olayda, idarenin fiili el koyma niteli i ta tyan bir eylemi henüz bulunmamakta, aksine kanunen yapması gereken kamula tırma i lemlerini yapmamak biçiminde tezahür eden bir eylemsizli i söz konusudur. Öte yandan kamula tırmasız el atmadan söz edilebilmesi için ta inmaz zilyetli inin idareye geçmesi ve ta inmazın fiilen kamu hizmetine tahsis edilmi olması gerekmektedir. Oysa, mahkemede görülen davaya konu olayda oldu u gibi imar kısıtlamalarında ta inmaz zilyetli i malikte kalmaya devam etmekte olup, yalnızca malikin ilgili mevzuattan kaynaklanan bazı kısıtlamalara maruz kalması söz konusu olmaktadır. Sonuç olarak, davacının ta inmazının imar planlarında "dere mutlak koruma alanı" nda bırakılması nedeniyle, tasarruf hakkının kısıtlanmasının kamula tırmasız el atma sonucu oldu u ve tasarruf hakkının kısıtlanması sebebiyle do an zararın ancak idari yargıda açılacak bir tam yargı davasına konu edilebilece i sonucuna ula ılmaktadır. Dolayısıyla bakılmakta olan dava, itiraz ba vurusunda bulunan mahkemenin görev alanına girmemektedir. Nitekim. Anayasanın 158. maddesi ile, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyu mazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkili kılınan Uyu mazlık Mahkemesinin istikrar bulmu içtihatları da bu yöndedir..." gerekçesiyle, yapılan itiraz ba vurusu reddedilmi tir.

Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 günlü, E: 2016/181, K: 2018/111 sayılı kararıyla; 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu'na eklenen Ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dı nda kalan bölümünün, Anayasa'nın 2., 35. ve 46. maddelerine aykırı oldu undan bahisle iptaline karar verilmi tir.

Dava dilekçesinde mülkiyet hakkına getirildi i söylenen kısıtlamanın, ta inmazın malikleri yönünden zarar do urucu sonuçlarının olabilece inde ku ku yoktur. Ancak bu sonuç ya da sonuçlar, genel ve düzenleyici nitelikte bir idari i lem olan imar planında ta inmaza yönelik belirlemeden, bu planda öngörülen kamula tırma programlarının zamanında yapamamasından ve imar uygulamalarından; ba ka anlatımla da idari i lemlerden ve davalı idarelerin imar planı gere i yapılması gereken kamula tırmalar konusundaki hareketsizli i ekinde ortaya çıkan idari eylemlerden kaynaklanmaktadır.

dari i lem ve eylemlerden do an zararların tazmini taleplerinin ise, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12 ve 13'üncü maddeleri uyarınca, dari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gere idir.

Bu bakımdan, hukuka uygunluklarının denetimi ve zarar do urucu sonuçlarının giderilmesi dari Yargı'nın görev alanında bulunan idari i lem ve eylemlerin hukuk düzeninde yaratmı oldukları etki ve sonuçların, "fiili el atma" olarak nitelendirilmesine ve bu olumsuz sonuçlarla ilgili tazminat taleplerinin adli yargı yerlerinde açılacak tazminat davalarına konu edilmelerine, hukuken olanak bulunmamaktadır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 30.10.2013 tarih ve E.2013/603, K.2013/1503 sayılı kararıyla da imar planındaki kısıtlamalardan kaynaklanan 'hukuki el atmalardan" kaynaklanan tazminat istemli davaların idari yargının görevinde oldu u hüküm altına alınmı tir.

Di er taraftan, Anayasa Mahkemesinin 20/12/2018 günlü. E: 2016/181. K: 2018/111 sayılı, 2942 sayılı Kamula tırma Kanununa eklenen Ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi dı nda kalan bölümünün iptali yolundaki kararı ile maddede yer alan, "Bu süre içerisinde belirtilen i lemlerin yapılmaması hâlinde ta inmazların malikleri

tarafından... ta inmazın kamula tırmasından sorumlu idare aleyhine idari yargıda dava açılabilir." cümlesi de iptal edilmis de, anılan kararlar sonuç olarak, ek 1. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi de in da kalan kısmında yer alan düzenlemeler gere i süresinde kamula tırma yapılmaması hâlinde ta inmaz malikleri ilgili idare aleyhine dava açma hakkını elde etmekle birlikte, Kanun'un geçici 6. maddesindeki malik aleyhine olan hükümlerin sürekli nitelikte uygulanmasının bu davalarda kamula tırma için Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen güvenceleri etkisiz bırakacağı, maddenin bu bölümünün Kanun'un yürürlü e girdi i tarihten itibaren sürekli uygulanmasının, idarelerin özel mülkiyete kamula tırmasız el atma yoluyla müdahalesinin de sürekli hâle gelmesine sebep olabilecek nitelikte oldu u, idareler kural ile kamula tırma yapmak yerine kamula tırma için Anayasalda belirtilen ilkelere aykırı olarak ta inmazları elde edebilme imkânına sahip olabilecekleri, böyle bir durumda devletin hukuka ba lı lı ilkesi zedelenece i gibi bireyler açısından hukuki güvenlik ve öngörülebilirli in de ortadan kalkacağı, bir hukuk devletinde kanunların hukuka aykırı uygulamaları te vik etmesinin kabul edilemeyece i gerekçesine yer verildi i, düzenlemenin ta inmaz maliklerinin idari yargıda dava açabilece ine ili kin bölümünün Anayasa'ya aykırılı ı yönünde herhangi bir belirleme yapılmadı ı göz önünde bulunduruldu unda, kararın idari i lemden kaynaklanan tazminat davasına ili kin uyu mazlı in yargı yolunun de i mesini gerektirmedi i sonucuna varılmı tır.

Nitekim Uyu mazlık Mahkemesinin 08/07/2019 günlü, E:2019/213, K:2019/416 sayılı kararı da bu yöndedir”

6. Benzer dosyalardaki görü ü bilindi inden, ayrıca Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısının görü ü alınmamı tır.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

7. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlü oldu u kurala ba lanmı ; 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve i lemlerinden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmı tır.

8. dari i lem ve eylemlerden do an zararların tazmini taleplerinin, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 12. ve 13. maddeleri uyarınca, idari Yargı yerlerinde açılacak tam yargı davalarına konu edilmeleri, anılan yasa hükümlerinin gere idir.

9. Uygulama ve ö retide, kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmı oldukları i lemler, "idari i lem"; herhangi bir i lem ya da karara dayanmaksızın gerçekleştirdikleri maddi faaliyetleriyle, görevleriyle ilgili hareketsizlikleri de, "idari eylem" olarak tanımlanmaktadır.

10. 3194 sayılı mar Kanunu'nun; "Planların hazırlanması ve yürürlü e konulması" ba lıklı 8. Maddesi öyledir;

“ Planların hazırlanmasında ve yürürlü e konulmasında a a da belirtilen esaslara uyulur.

a) Bölge planları; sosyo - ekonomik geli me e ilimlerini, yerle melerin geli me potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların da ılımını belirlemek üzere hazırlanacak bölge planlarını, gerekli gördü ü hallerde Devlet Planlama Te kilatı yapar veya yaptırır.

b) mar Planları; Nazım mar Planı ve Uygulama mar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunlu u sa lanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır

veya yaptırılır. Belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. (Yeniden düzenleme dördüncü cümle: 12/7/2013-6495/73 md.) Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığına kanlı inceleme tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığına inceleme tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valilikçe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.

Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planlar valilik veya ilgilisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe uygun görüldüğü takdirde onaylanarak yürürlüğe girer. (Yeniden düzenleme üçüncü cümle: 12/7/2013-6495/73 md.) Onay tarihinden itibaren valilikçe tespit edilen ilan yerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valilikçe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar...

...Onaylanmayan planlarda yapılacak değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir.

Kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bakanlığımıza gönderilir.

İmar planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak amacıyla ilgili idarelerin görevidir. Belediye Başkanlığı ve mülki amirlikler, imar planının tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar haline getirip çoğaltarak tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir...

...c) (Ek: 3/7/2005 - 5403/25 md.) Tarım arazileri, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda belirtilen izinler alınmadan tarımsal amaç dışında kullanılmak üzere plânlanamaz.(...)"

11. Parselasyon planlarının hazırlanması başlıklı 18. maddesi ise şu şekilde düzenlenmiştir:

"İmar hududu içinde bulunan binalı veya binasız arsa ve arazileri malikleri veya diğer hak sahiplerinin muvafakatı aranmaksızın, birbirleri ile, yol fazlaları ile, kamu kurumlarına veya belediyelere ait bulunan yerlerle birleştirmeye, bunları yeniden imar planına uygun ada veya parsellere ayırmaya, müstakil, hisseli veya kat mülkiyeti esaslarına göre hak sahiplerine dağıtmaya ve re'sen tescil işlemlerini yaptırmaya belediyeler yetkilidir. Sözü edilen yerler belediye ve mücavir alan dışında ise yukarıda belirtilen yetkiler valilikçe kullanılır.

Belediyeler veya valiliklerce düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların dağıtım sırasında bunların yüzölçümlerinden yeteri kadar saha, düzenleme alanındaki nüfusun kentsel faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan umumi hizmet alanlarının tesis edilmesi ve düzenleme dolayısıyla meydana gelen diğer artışları karşılığında "düzenleme ortaklık payı" olarak düzenlenebilir. Ancak, bu maddeye göre alınacak düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan arazi ve arsaların düzenlemeden önceki yüzölçümlerinin yüzde kırk beşini geçemez.

(Değişiklik fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Düzenleme ortaklık payları, düzenlemeye tabi tutulan yerler ile bölgenin ihtiyacı olan yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örneğe yönelik eğitim tesis alanları, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık tesis alanları, pazar yeri, semt spor alanı, toplu taşıma istasyonları ve durakları, otoyol hariç erişim kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, resmî kurum alanı, mezarlık alanı, belediye hizmet alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, özel tesis yapılmasına konu olmayan açıklanılacak alan, rekreasyon alanı olarak ayrılan parseller ve mesire alanları gibi umumi hizmet alanlarından oluşur ve bu hizmetlerle ilgili tesislerden başlıca maksatlarla kullanılamaz. Düzenlemeye tabi tutulan alan içerisinde bulunan taşıma kontrol tesisi alanlarının, bu fıkrafta belirtilen kullanımlar için düzenleme ortaklık payı düzenlenmesini müteakip kalan Hazine mülkiyetindeki alanlardan karılanması esastır. Ancak taşıma kontrol tesisi için yeterli alanın ayrılamaması durumunda, düzenleme ortaklık payının ikinci fıkrafta belirtilen oranı artmasıyla, düzenlemeye tabi diğer arazi ve arsaların yüzölçümlerinden bu fıkraftaki kullanımlar için öncelikle düzenleme ortaklık payı ayrıldıktan sonra ikinci fıkrafta belirtilen orana kadar taşıma kontrol tesisi için

de ayrıca pay ayrılır. Kapanan imar ve kadastro yollarının öncelikle düzenleme ortaklık payına ayrılan toplam alandan dü ümesi esastır.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/9 md.) Üçüncü fıkrada belirtilen, bölgenin ihtiyacına ayrılan alanlardan belediye hizmetleri ile ilgili olanlar bu amaçlarla kullanılmak kaydıyla ilgili belediyesi adına, di er alanlar ise imar planındaki kullanım amacı do rultu-sunda bu amacı gerçekle tirecek olan idareye tahsis edilmek üzere Hazine adına tescil edilir(...) ”

B. Yargı Kararları

12. Ta ınmazın imar planında “dere mutlak koruma alanı” nda kalması nedeniyle ta ınmaz üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlanması nedeniyle dayalı olarak bir davacının Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde açtı ı tazminat davasında, bu Mahkemece 04/11/1983 tarihli 2942 sayılı Kamula tırma Kanunu’nun Geçici 6. maddesinin bazı fıkralarının iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine yapılan itiraz ba vurusunda; Anayasa Mahkemesi 25/09/2013 tarihli ve E. 2013/93, K. 2013/101 sayılı kararında “... Davacının mülkü üzerinde tasarruf etme hakkının kısıtlanması, idarenin bir eyleminden de il, idari bir i lem niteli inde oldu u tartışılmaz olan imar planından kaynaklanmaktadır. Olayda, idarenin fülü el koyma niteli i ta ıyan bir eylemi henüz bulunmamakta, aksine kanunen yapması gereken kamula tırma i lemlerini yapmamak biçiminde tezahür eden bir eylemsizli i söz konusudur. Öte yandan kamula tırmasız el atmadan söz edilebilmesi için ta ınmaz zilyetli inin idareye geçmesi ve ta ınmazın fülen kamu hizmetine tahsis edilmi olması gerekmektedir. Oysa, mahkemede görülen davaya konu olayda oldu u gibi imar kısıtlamaları’nda ta ınmaz zilyetli i malikte kalmaya devam etmekte olup, yalnızca malikin ilgili mevzuattan kaynaklanan bazı kısıtlamalara maruz kalması söz konusu olmaktadır. Sonuç olarak, davacının ta ınmazının imar planlarında “ dere mutlak koruma alanı”nda bırakılması nedeniyle, tasarruf hakkının kısıtlanmasının kamula tırmasız el atma sonucu oldu u ve tasarruf hakkının kısıtlanması sebebiyle do an zararın ancak idari yargıda açılacak bir tam yargı davasına konu edilebilece i sonucuna ula ılmaktadır. Dolayısıyla bakılmakta olan dava, itiraz ba vurusunda bulunan mahkemenin görev alanına girmemektedir. Nitekim, Anayasanın 158. maddesi ile, adli, idari ve askeri yargı merciileri arasındaki görev ve hüküm uyu mazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkili kılınan Uyu mazlık Mahkemesinin istikrar bulmu içtihatları da bu yöndedir...” gerekçesiyle, Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vurusu, ba vuran mahkemenin yetkisizli i nedeniyle oybirli iyle reddedilmi tir.

13. Yine ta ınmazı imar planında “spor alanı” olarak ayrılan bir davacının Asliye Hukuk Mahkemesinde açtı ı tazminat davasında, davalı idarelerin görev itirazları nedeniyle Danı tay Ba savcılı nca çıkartılan olumlu görev uyu mazlı ında, Uyu mazlık Mahkemesi’nce olumlu görev uyu mazlı ı talebinin kabulü ile ilgili Asliye Hukuk Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması yolunda verilen karar nedeniyle, anayasal haklarının ihlal edildi i iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel ba vuru üzerine, Anayasa Mahkemesi kinci Bölümünce 18/09/2013 tarihinde verilen kararda (Ba vuru No: 2013/1586) “...Mahkemenin gerekçesi ve ba vurucunun iddiaları incelendi inde, iddiaların özünün Uyu mazlık Mahkemesi tarafından delillerin de erlendirilmesinde ve hukuk kurallarının yorumlanmasında isabet olmadı ına ve esas itibariyle yargılamanın sonucuna ili kin oldu u anla ılmaktadır. Yargılama, Uyu mazlık Mahkemesi tarafından usul artlarına ve hukuka uygun olarak gerçekle tirilmi olup, ba vurucu derece mahkemelerinde kendi delillerini ve iddialarını sunma fırsatını bulmu ve bunlar Uyu mazlık Mahkemesi’nce gere i gibi de erlendirilmi tir... Açıklanan nedenlerle, adil yargılanma hakkının ihlal edildi i iddialarının kanun yolu ikayeti niteli inde oldu u, Uyu mazlık Mahkemesi kararının bariz bir ekilde keyfilik de içermedi i anla ıldı ından, ba vurunun, di er kabul edilebilirlik ko ulları yönünden incelenmeksizin ‘açıkça dayanaktan yoksun olması’ nedeniyle kabul

edilemez oldu una karar verilmesi gerekir..." gerekçesiyle, davacının ba vurusu oybirli iyle reddedilmi tir. (Resmi Gazete, 30/10/2013, Sayı:28806)

14. Son olarak, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 30/10/2013 tarihli ve E.2013/603, K.2013/1503 sayılı kararıyla, imar planındaki kısıtlamalardan kaynaklanan 'hukuki el atmalardan' kaynaklanan tazminat istemli davaların idari yargının görevinde oldu u hüküm altına alınmı tır.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

15. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 25/01/2021 tarihli toplantısında 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı Ümraniye Belediyesi vekilinin anılan Kanun'un 10/2 maddesinde öngörülen yönleme uygun olarak yaptı ı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde Davalı vekilince ba vuruda bulunması üzerine Danı tay Ba savcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyu mazlı ı çıkarıldı ı, usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ılmakla, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

17. Dava, davacının hisseli maliki oldu u ta ınmazın imar planında "Enerji nakil hattı koruma bandı, dere koruma ku a ı, kontrollü karayolu, yapı yasaklı koruma ku a ı" olarak ayrıldı ı ve idarenin mevzuattan kaynaklanan görevlerini yasal sürede yerine getirmeyerek mülkiyetten yararlanma hakkını belirsizli e bıraktı ından bahisle ve tazminat istemiyle açılmı tır.

18. Olayda davalı Belediyenin yukarıda alıntılanan mevzuat hükümleri uyarınca tek yanlı irade açıklaması ile tesis etti i, genel ve düzenleyici ıslah imar planları ve bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamula tırma, ruhsat gibi bireysel i lemler, "idari i lem"; bu imar planı uyarınca yapmak zorunda oldu u program ve uygulamaları bunun için gerekli zamanda gerçekle tirmemeleri; yani, bu konudaki hareketsizlikleri de, idari eylem niteli i ta ımaktadır.

19. Dava dilekçesi ve dosya kapsamından anla ılaca ı üzere uyu mazlık temel olarak imar planı uygulamaları çerçevesinde Enerji nakil hattı koruma bandı, dere koruma ku a ı, kontrollü karayolu, yapı yasaklı koruma ku a ında kalan ve davacının paylı maliki oldu u ta ınmazın kamula tırılmamasına ili kin olup, bu durum idari eylem niteli iindedir.

20. Tüm bu açıklamalar ı ında; imar planında Enerji nakil hattı koruma bandı, dere koruma ku a ı, kontrollü karayolu, yapı yasaklı koruma ku a ında kalan ve davacının hissedarı oldu u ta ınmaz bedelinin tazminat olarak ödenip ödenmeyece ine ili kin, imar uygulamaları sonucunda u ranıldı ı belirtilen zararın tazminine yönelik bulunan davanın 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin 1-b maddesinde yer alan " dari eylem ve i lemlerden

dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekti inde üphe yoktur.

21. Uyu mazlık Mahkemesinin benzer olaya ili kin 08/07/2019 tarihli ve E.2019/213, K.2019/416 sayılı kararı da bu yöndedir.

22. Belirtilen nedenlerle, Danı tay Ba savcısının ba vurusunun kabulü ile stanbul (Anadolu) 15. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 10/11/2020 tarihli ve E.2020/138 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekti i sonucuna varılmı tır.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Danı tay Ba savcısı'nın BA VURUSUNUN KABULÜ ile stanbul (Anadolu) 15. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 10/11/2020 tarihli ve E.2020/138 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

25/01/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN